

Haugesund kommune

Saksbehandler: Ole Christian Wiestad Øvrebø

Kommunedirektør: Ole Bernt Thorbjørnsen

Dato: 26.05.2021

Arkivsak-ID.: 21/8693

JournalpostID: 21/33882

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
032/21	Utvalg for plan og miljø	17.06.2021
058/21	Formannskapet	23.06.2021

Offentlig høring av kommunedelplan for overvann 2021-2032

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Forslag til Kommunedelplan for overvann i Haugesund kommune 2021-2032 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, i medhold av plan- og bygningslovens § 11-14. Høringsperioden er satt til 8 uker.

Formannskapet 23.06.2021:

Behandling:

innstilling enstemmig vedtatt.

FS- 058/21 Vedtak:

Forslag til Kommunedelplan for overvann i Haugesund kommune 2021-2032 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, i medhold av plan- og bygningslovens § 11-14. Høringsperioden er satt til 8 uker.

Saksutredning

Sammendrag

Kommunedelplan for overvann skal sikre at tema overvannshåndtering kommer tidlig inn i plan- og byggeprosesser, samt sikre en helhetlig og samordnet koordinering av alt arbeid med overvann i Haugesund kommune. Planen med bestemmelser og temakart legger nye føringer for hvordan overvann skal håndteres.

Mål for overvannshåndtering i Haugesund kommune:

- Møte klimautfordringene og minimere skader og ulemper på mennesker, bygninger, eiendommer og infrastruktur.
- Ivareta miljøet og sikre god økologisk og kjemisk tilstand i vannforekomster.
- Bruke overvann som ressurs i bylandskapet

Nye føringer for overvannshåndtering i Haugesund kommune:

Det formaliseres et overordnet koordineringsansvar for arbeidet med overvann i kommunen. Koordineringsansvaret blir lagt til Teknisk enhet, men dette fritar ikke andre kommunale enheter, private virksomheter eller innbyggere for et selvstendig ansvar.

Overvannskoordinator og overvannsgruppe med deltakere fra ulike kommunale enheter skal:

- Koordinere overvannsarbeidet i kommunen.
- Sikre at helhetsspektiv i planlegging blir ivaretatt.
- Veilede og informere, både internt i kommunens enheter og til andre utbyggere.
- Bidra til å sikre forankring i organisasjonen og hos politikere.
- Bidra til å etablere/videreutvikle gode rutiner og strategier.

I planbestemmelsene blir det innført krav til rammeplan VAO (vann, avløp, overvann) i alle plansaker. Dette vil sikre at overvannshåndtering og nødvendige arealdisponeringer blir belyst tidlig i planprosessen. Rammeplan VAO med overordnede løsninger og prinsipper skal være klar ved førstegangsbehandling av plan.

Eksisterende praksis for påslipp formaliseres gjennom en felles planbestemmelse:

Påslipp av overvann til offentlig ledningsnett har strenge krav om fordrøyning i de områdene det kan oppstå problemer nedstrøms. Dette gjelder påslipp til avløp-fellesledninger og overvannsledninger med tilkobling til avløp-felles nedstrøms. For eiendommer opp til 3000 m² vil tillatt påslipp være 1,5 l/s per 500 m². Påslipp til rene overvannssystem vil bli vurdert på bakgrunn av eksisterende kapasitet og foreliggende planer for utbygging i det aktuelle området.

Å ta hånd om overvann er ikke noe en kommunal enhet kan lykkes med alene. Overvann er et felles ansvar og tett og god samhandling på tvers av fagfelt er nødvendig. Det betyr at flere må være med og betale for tiltakene. Vann- og avløpsgebyrene kan bekoste tiltak som direkte kan knyttes til avlastning av avløpsnettet. Tiltak som går mer i retning av tilrettelegging av grøntarealer må bekostes over andre kommunale enheters budsjetter. Private utbyggere og grunneiere må også forvente kostnader forbundet med å håndtere overvann på egen grunn.

Bakgrunn for saken

Det er forventet at nedbøren skal øke både i intensitet og mengde i takt med fremtidens klimaendringer. Utbygging og fortetting innenfor eksisterende byggesoner kan også bidra til nedbygging av overflater som absorberer regnvann og øke belastningen på eksisterende rør og overvannssystemer. Håndtering av overvann er derfor i økende grad et tema som må behandles i arealplanlegging og saksbehandling i kommunen.

For å skape et robust infrastrukturensystem for håndtering av overvann, må det tas i bruk ulike tiltak. Kommunens ledningsbasert overvannssystem vil fortsatt ligge i bunnen, men må suppleres med andre tiltak for at overvann kan håndteres forsvarlig og slik at mål for overvannshåndtering kan nås.

De siste årene har det vært et økende fokus på klimatilpasning og overvannshåndtering. Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning kom i 2018 med tilhørende veileder fra 2019. På slutten av fjoråret ble Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland 2020-2050 vedtatt. Denne har klare forventninger til kommunal oppfølging.

Saks- og faktaopplysninger

Haugesund kommune har fram til nå ivaretatt overvannsplanleggingen gjennom bestemmelsen (§11) og hensynsoner for H560 Bevaring naturmiljø i kommuneplanens arealdel. I enkeltsaker har det blitt gjort vurderinger ut fra VA-norm og Krav til overvannshåndtering i Haugesund kommune.

Erfaringene så langt er at det er behov for en overordnet overvannsplan for hele kommunen, slik at man har et bedre grunnlag og en klar strategi for å utarbeide mer detaljerte overvannsplaner

når arealplaner utarbeides. Det er et klart behov for å samordne håndtering av overvann fra tidlig planfase og frem til utbygging.

Arbeidet med kommunedelplan for overvann startet i oktober 2019 og har fulgt Plan- og bygningslovens krav til utarbeidelse av kommunedelplaner. Planprogram ble vedtatt 06.05.2020.

Arbeidet har vært utført av en arbeidsgruppe:

- Marta Haugsgjerd, Teknisk enhet – Plan og utbygging, prosjektleder
- Anne Marthe Dagsland, Teknisk enhet – Plan og utbygging
- Helene Nes, Teknisk enhet – VA-seksjonen
- Kåre Johannesen, Teknisk enhet - VA-seksjonen
- Mathias Bjørkli, Enhet for byutvikling - planavdelingen
- Vegard Forberg, Teknisk enhet – parkavdelingen

Arbeidsgruppen har hatt jevnlige møter og orienteringer med styringsgruppen, bestående av:

- Teknisk sjef, Olav Heimdal
- Seksjonsleder, Plan og utbygging Torbjørn Munkejord Pedersen
- Seksjonsleder, VA-seksjonen Toril Steinsvik
- Seksjonsleder, Veg, Park og Verksted Lars Steinsvik
- Avdelingsleder, Plan (EBY) Kent Geirmund Dagsland Håkull

Det har i tillegg vært møter med andre kommunale enheter og funksjoner som kan bli berørt av overvann, bl.a. BBE, miljørådgiver og vannområdekoordinator.

Det foregår mye innen området klimatilpasning og overvann for tiden. Arbeidsgruppen eller deler av arbeidsgruppen har deltatt på flere seminar/webinar i forbindelse med utarbeidelse av planen. For å høste erfaring og lære av andres arbeid, har arbeidsgruppa hatt møter med Lillehammer og Tromsø kommune. Disse kommunene har nylig utarbeidet lignende planer.

I forbindelse med oppstart av arbeidet med ny overvannsplan ble det søkt om klimatilpasningsmidler fra Miljødirektoratet. Haugesund kommune har over en to-årsperiode fått tildelt 800 000,- kroner. Midlene er benyttet til utredningsarbeider utført av rådgivningsfirmaet Asplan Viak og disse arbeidene har vært todelt. Det er utført utredningsarbeider for å få kunnskap om hvordan overvannet beveger seg i terrenget, altså på overflaten. I tillegg er det etablert avløpsmodeller og kartlagt fremmedvann for å få mer kunnskap om det kommunale ledningsnett, altså situasjonen i lukkede overvannssystemer i rør.

En viktig del av arbeidet har vært å få kartlagt ulike forhold som har betydning for overvannshåndtering. I tillegg til eksternt utredningsarbeid har vi kartlagt:

- Sentrale føringer/lovverk.
- Lokale forhold (klima, topografi, grunnforhold og urbanisering).
- Dagens håndtering av overvann, VA-anlegg og overvann i plan- og byggesaker.
- Organisering og ansvar for overvannshåndtering.

Med bakgrunn i utredninger og kartlegging er det utarbeidet en strategi med tiltak som skal sikre at Haugesund kommune når overordnede mål for overvannshåndtering, dvs. forebygge skade, ta vare på miljø og vannressurser og bruke overvannet som ressurs.

- Overvann skal tidlig inn i alle plan og byggesaker.
- Små nedbørsmengder infiltreres i grunnen – lokal overvannsdisponering (LOD).
- Større nedbørsmengder fordrøyes og forsinkes – lokal overvannsdisponering (LOD).

- Ekstreme nedbørsmengder ledes trygt videre i åpne flomveger.
- Overvann skal i størst mulig grad føres direkte til vassdrag.
- Sikre at forurenset overvann ikke når vannforekomster.

I dette planarbeidet er det startet arbeid med flomveger og aktsomhetsområder for flom. Fullstendige faresonekart med riktig detaljeringsnivå vil bli utredet videre og foreslås vedtatt som hensynssone i kommuneplanens arealdel, som skal revideres i 2021/2022. Dette er tatt med i handlingsplan som vedlegg til denne planen.

Innkommne merknader/uttale fra parter

Ikke relevant i forbindelse med utlegging til offentlig ettersyn.

Konsekvenser

Ny kommunedelplan med temakart og planbestemmelser vil medføre at vurderinger og overordnet planlegging av overvannshåndtering skal tidlig inn i planprosesser.

For utbyggere og forslagsstillere kan dette medføre utredning- og planleggingskostnader tidligere i prosjektet enn hva som i praksis blir utført i dag. Formålet med dette er at det skal sikres gode løsninger og nødvendig arealdisponering på et tidlig tidspunkt. En håper da å unngå eventuelle nødløsninger og omprosjekteringer i utbyggingsfase, noe som både kan gi bedre løsninger og redusere kostnader i gjennomføringsfasen av plan- og utbyggingsprosjekter.

Klarere bestemmelser og krav til overvannshåndtering vil forenkle kommunal saksbehandling og samtidig bidra til likebehandling.

FNs bærekraftsmål

Gjennomføring av tiltak i denne planen vil bidra positivt i forhold til FNs bærekraftsmål som vist over.

En god overvannshåndtering er med på å redusere konsekvenser ved klimaendringene, som f.eks ved flom og oversvømmelser. Samtidig vil gode naturbaserte løsninger kunne bidra til økt kvalitet både i ferskvannsbaserte økosystemer og havet. LOD (lokal overvannsdistribusjon) i kombinasjon med grønne lunger i bybildet vil bidra positivt i forhold til folkehelse, livskvalitet og bærekraftige byer.

Økonomiske konsekvenser

Det vil være nødvendig å avsette kommunale personressurser for å ivareta overordnet koordineringsansvar. Dette vil gjelde for funksjonen overvannskoordinator og for deltakere i overvannsgruppen. Ressursbehovet vil være størst i oppstart- og innføringsfasen, men vil avta når

alle systemer og rutiner er etablert og en er over i driftsfase.

Kommunale budsjetter innen veg, park og eiendom må tilpasses nødvendig drift og vedlikeholdsbehov for å ivareta gode overvannsløsninger som er utenfor VA-området, der løsninger styres av regelverk innen selvkost og kan finansieres av gebyr. Den nylig vedtatte Hovedplan veg 2021-2024 synliggjør kostnader innen dette området, og det bør utarbeides lignende plan for park- og grøntområdet.

Beredskap

Beredskap er forebyggende arbeid og tiltak som settes inn ved behov. Formålet med denne planen er å sikre en tidlig vurdering og planlegging av tiltak for overvannshåndtering. Dette skal redusere fare og konsekvenser ved oversvømmelser og flom ved bedre planlegging og utforming av gode overvannsløsninger.

Vurdering

Kommunedelplan for overvann skal sikre at tema overvannshåndtering kommer tidlig inn i plan- og byggeprosesser, samt sikre en helhetlig og samordnet koordinering av alt arbeid med overvann i Haugesund kommune. Planen med bestemmelser og temakart legger nye føringer for hvordan overvann skal håndteres. Kommunedirektøren anbefaler at forslag til kommunedelplan for overvann 2021-2032 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn slik det fremkommer av sakens første side.

Kommunedirektøren sin konklusjon

Forslag til Kommunedelplan for overvann i Haugesund kommune 2021-2032 sendes på høring og legges ut til offentlig ettersyn, i medhold av plan- og bygningslovens § 11-14. Høringsperioden er satt til 8 uker.

Aktuelle lover, forskrifter, avtaler m.m.

[LOV-1981-03-13-6 Lov om vern mot forurensning og om avfall \(forurensningsloven\)](#)
[LOV-2008-06-27-71 Lov om planlegging og byggesaksbehandling \(plan- og bygningsloven\)](#)
[LOV-1961-06-16-15 Lov om rettshøve mellom grannar \(grannelova\)](#)
[LOV-2000-11-24-82 Lov om vassdrag og grunnvann \(vannressursloven\)](#)
[LOV-2009-06-19-100 Lov om forvaltning av naturens mangfold \(naturmangfoldloven\)](#)
[LOV-2012-2012-03-16-12 Lov om kommunale vass- og avløpsanlegg \(vass- og avløpsanleggslova\)](#)
[LOV-1963-06-21-23 Lov om vegar \(veglova\)](#)
[LOV-2010-06-25-45 Lov om kommunal beredskapsplikt, sivile beskyttelsestiltak og Sivilforsvaret \(sivilbeskyttelsesloven\)](#)
[LOV-1994-03-25-7 Lov om sikring mot naturskader](#)
[FOR-2004-06-01-931 Forskrift om begrensning av forurensning \(forurensningsforskriften\)](#)
[FOR-2006-12-15-1446 Forskrift om rammer for vannforvaltning](#)
[Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning](#)
[Regionalplan for klimatilpasning i Rogaland 2020-2050](#)

Vedlegg:

- Forslag til kommunedelplan for overvann i Haugesund kommune 2021-2032
- Vedlegg til kommunedelplan for overvann i Haugesund kommune 2021-2032
- Høringsinstanser

Vedlegg:

Forslag til kommunedelplan for overvann 2021-2032

Vedlegg til forslag til kommunedelplan for overvann 2021-2032
Høringsinstanser forslag til kommunedelplan overvann 2021-2032